

Åbent brev til Børne- og undervisningsminister, Christine Antorini fra Danmarks Håndarbejds lærerforening.

Kære Christine Antorini

På baggrund af flere års forsøg med og uvished om fagene sløjd og håndarbejde har Danmarks Håndarbejds lærerforening gjort følgende tanker:

Vi er glade

for at undervise i et kulturbærende og kreativt fag som håndarbejde. Der er så mange positive sider ved faget: Eleverne elsker det, for der er lagt vægt på at bruge både hænder, hjerne og hjerte. Vi lærere elsker faget, fordi vi kan se, at vore elever vokser, når de oplever, designer, udtrykker sig, lærer håndværket, fordyber sig og udstiller deres færdige produkt på skolen eller et andet sted i lokalsamfundet.

Vi er også glade for, at både du, Børne- og undervisningsminister Christine Antorini, og Kulturminister Marianne Jelved vægter de kreative fag: At du i artiklen ”Et fag til debat”, i bladet Håndarbejde Nu nr. 2 2013, giver udtryk for et ønske om at styrke de håndværksmæssige og innovative kompetencer hos eleverne, og at Marianne Jelved i Politiken 17. marts 2013 giver udtryk for, at de praktisk musiske fag nu skal opprioriteres, efter i en længere årrække at have været underprioriteret og i mange kommuner nedprioriteret.

Vi er også glade for, at der i oplægget til skolereformen med start i 2014 står, at man ønsker at styrke de praktisk musiske fag, at der ønskes praktiske dimensioner igennem hele skoleforløbet, og at faget håndarbejde styrkes ved at blive nytænkt.

Vi er forvirrede

over de skiftende udmeldinger om fagene sløjd og håndarbejde. Skal vi undervise i håndværk og design eller håndarbejde (og sløjd)? Vil *håndværk* og *design* blive vægtet lige højt? Hvad skal eleverne lære? Hvilke kompetencer skal lærerne have? Bliver fagets mange kvaliteter som f.eks. samarbejde, motorisk udvikling, almen dannelse og elevernes personlige *alsidige* udvikling mon glemte?

Fra politisk side er diverse forsøgsrækker igangsat, først i materiel design og derefter i håndværk og design, men bliver resultaterne fra disse forsøg brugt til noget?

Der udmeldes fra ministeriet ønske om en øget praktisk dimension. Hvordan kan den implementeres i en for øjeblikket meget faglig-boglig orienteret skole?

Vi er bekymrede for

at håndarbejde vil forsvinde fra folkeskolen, og dermed også håndarbejde som linjefag på læreruddannelsen, og at håndarbejde vil blive et valgfrit fag som måske endda kun SFO, klubben og ungdomsskolen tager sig af. For rigtig mange skoler nedprioriterer håndarbejde til kun ganske få timer, derfor er vi bange for, at håndarbejde med den vægt, der er på de boglige fag, helt vil blive bortprioriteret. Vi er bekymrede for, at der ikke er forståelse for, hvor vigtigt faget er for elevernes håndværksmæssige og udtryksmæssige færdigheder samt motoriske-, personlige- og alsidige udvikling.

Vi er bekymrede fordi, der lukkes faglokaler på skoler og ofte ikke stilles tilstrækkelige ressourcer til rådighed (som f.eks. kvalificerede undervisere, efteruddannelse, faglokaler, undervisningsmidler og -materialer). Fordi, der ofte kun sættes én lærer til en hel klasse (på op til 28 elever) og derfor, om der prioriteres ordentlig tid til den enkelte elev, for vi kan konstatere, at elevernes kendskab til materialer, redskaber og arbejdsmetoder er dalende. Måske derfor er fagets status – både blandt elever og lærerstuderende – dalende.

Vi er bekymrede for, at de kulturbærende fag bliver nedprioriteret i skolen, og at de praktisk-musiske fag skal konkurrere indbyrdes om meget knappe ressourcer.

Vi er også bekymrede for, at der ikke afsættes midler i et passende omfang, hvis det nye fag, håndværk og design, skal lanceres i folkeskolen; at eleverne mister muligheden for fordybelse og at lærernes faglighed ikke styrkes; at en evt. differentiering i forberedelsestiden kan komme til at gå ud over håndarbejde; at der kommer til at mangle tid og økonomiske ressourcer til den til enhver tid nødvendige udvikling og fornyelse af faget. At man undervurderer behovet for at etablere faglokaler, som rummer begge de gamles fags faciliteter.

Vi er bekymrede for de faglige foreningernes overlevelse, idet ministeriets underskudsdekning til landsdækkende kurser i disses regi med finanslovens vedtagelse er bortfaldet, hvilket betyder færre eller slet ingen landsdækkende kurser og dermed forringede efteruddannelsesmuligheder for lærerne, og reglerne for at få del i Tips og Lotto-midlerne er ændret således, at vores blade skal offentliggøres på materialeplatformen. Det saver den gren, vi sidder på.

– men heldigvis kan vi læse, at de praktisk musiske fag ønskes opprioriteret fra politisk side. Vi vil blot gerne have et fornuftigt obligatorisk minimumstimetal.

Vi ser dog muligheder i

fagene håndarbejde og sløjd (håndværk og design), og deres mulighed for at indgå i en tværfaglighed med de boglige fag og hermed styrke alle fagområder i en kobling af teori og praksis, eksempelvis i temabaserede undervisningsforløb, hvor igennem fagenes relevans synliggøres.

Vi ser muligheder i, at der i folkeskolereformen: ”Gør en god skole bedre – et fagligt løft af folkeskolen” ønskes samarbejde med lokale idrætsforeninger, teatre og museer. Det nye fag, håndværk og design, kunne f.eks. indgå i et samarbejde med teatre om fremstillingen af kostumer og scenografi til børne- og ungdomsforestillinger. Og eleverne kan, i samarbejde med museerne, lære om de gamle håndværk.

Vi ser muligheder i at fortsætte med at udvikle det nye fag mod en mere innovativ praksis end tidligere, og i at udvikle håndarbejde og sløjd til et mere tidssvarende fag – selvfølgelig med respekt for den kulturarv, som også rummes i de to fag.

Vi ser muligheder i et konstruktivt samarbejde mellem Danmarks Håndarbejds lærerforening, Danmarks Sløjdlærerforening og ministeriet om nye didaktiske overvejelser i forhold til det nye fag, håndværk og design som f.eks. efteruddannelse af lærerne i form af kurser og konferencer. At eventuelle aktivitetstimer i folkeskoleudspillet kan bruges til, at eleverne får mulighed for at fordybe sig yderligere i håndværks- og designområder. At eleverne får mulighed for flere håndværkserfaringer med forskellige materialer allerede i indskoling. At faget håndværk og design bliver et fag fra 1. - 9. klasse, hvor eleverne kan udvikle deres kreativitet, deres forståelse for processer og deres evne til at samarbejde. At eleverne får styrket deres kompetencer i idéudvikling, og at der bliver mulighed for et bredere tværfagligt samarbejde, hvis vi skal undervise i håndværk og design.

Lad os få fastlagt et navn for fagområdet og få besluttet, på hvilke klassetrin, der skal undervises. Lad os blive sikret en ordentlig kompetenceløftende efteruddannelse, og ikke mindst:

- Brug de faglige foreninger, når I skal have på plads, hvad der kan og vil fungere.
- Giv os ro til at afprøve, evaluere og diskutere det nye fag med fagkolleger.

Med venlig hilsen,
på Danmarks Håndarbejds lærerforenings vegne,
Hanni Eskildsen